

Иван Пейчев

Уморени
думи

ПРОЗОРЕЦ

ИВАН ПЕЙЧЕВ
УМОРЕНИ ДУМИ

chitanka.info

ХРИСТО ФОТЕВ СЛОВО ЗА ИВАН ПЕЙЧЕВ

Аз би трябвало да мълча, но не мога да преодоля в себе си Иван Пейчев, срещата с когото — и приятелството — е една от най-големите сполуки в живота ми.

Ние се срещнахме преди 10 години, след отпечатването на една моя юношеска поема, в която ентузиазмът и провинциалната амбиция на отчаяно момче ми обещаваха сигурното бъдеще на непрестанно насилие над думите — престъпление, което се извършва в името на всичко, каквото пожелаете.

Тогава аз не знаех какво да правя със своята собствена душа и под внушението на една огромна, вече почти изчезнала аудитория бях на път да си измисля друга, по-приемлива, по-опитомена, но не своя душа, да я извая и защитя с печалното въодушевление на Андерсеновите оловни войничета...

Музика... Началото на парада... Рязко повишено самочувствие, но Иван Пейчев с една отривиста реплика разпори барабаните му — това ме оскърби въпреки великолепната му усмивка и оттогава е любовта ми и нервната гримаса на дъното ѝ — което ме прави и по-малкия в нашето приятелство.

Помня — неговата красота ме удиви. Тая почти болезнена красота на главата му — особено ръцете — и в най-привично делничните движения. Крехко колебливата му походка, чиято опорна точка е някъде между небето и земята — и може би затова — невероятно стабилна. И най-вече — дълбоката клавиатура на неговите жестове — резки, брутално отчетливи — скръбно средство за защита на една нежна, уязвима, чувствителна душа. А други — изваяни от доверие за удостоените и достойни за доверие... Едва забележими и празнични, защото носталгията по празника е главното, което ни сближи. Как да забравя — една маса, три риби, пет чаши и силуета на някоя измъкната из тишината дума, която тъй рязко смъква дрипите си, че ни заслепява с внезапната си любовна голота.

Празнична е същността му! Той винаги носи празника в себе си — празника е неговото здраве... И той го осъществява! И с това отрича „теорията на ужаса“ — смъртта! Той е винаги в центъра на празника и малко встрани от него... Тука е тайната на неговото обаяние, което обединява понякога на масата му толкова различни и изначално разделени светове. Невинни и виновни по призвание, ангели и бивши архангели, мъже и жени, и деца... Момичета!

Това би могло да се нарече „Иван-Пейчевската атмосфера“ — тъжно обещание за братство, обещание, което се излъчва и от кожата, от порите на неговите стихове.

Защото и те — както всичко, направено от човека — са по ръста и по образа на създателя си.

Отношенията му с думите са, както отношенията му с хората — страстни, категорични, драматични.

Драматизмът на неговите отношения с думите се сгъстява понякога дотолкова, че тялото му — което той не обича — не издържа, и тогава той, най-нежният и най-общителният, трябва да изпие чаша с вино, за да възстанови контакта си с хората... Дори с най-близките!

Но той не се предава, т.е. не прибегва до насилие над думите, в което е и голямото поражение на повечето от колегите му. Той знае тайната на паузите между думите — спасителната пауза, в която се възстановява взаимното доверие... Оная тъй рядко интимна интонация, окървавена от безкрайните часове на самота, очакване, търпение, време на мизерия и тържествуване, на оскърбление и разкаяние, на смирение... (Аз се плаша — и кой има смелостта да дешифрира живота на поета.) Но да се върна на интонацията — единствената интонация, която възстановява невинността — първичното предназначение на думите... А има ли по-насипвана и по-компрометирана материя от думите?

Това е работа! Святата, истинска, единствена работа на поета, в която успехите са толкова съмнителни, а признанието — тъй оскърбително понякога. Най-несправедливо оценимата работа, защото предаността, верността към думите понякога е по-голяма от тая към хората, към езика им. А кой друг, ако не поетът, може да защити и съхрани живота на езика и непрестанно застрашаваното му здраве?

Тъкмо тук е опасното пространство, трагиката на поета — родения — мястото, изпепелено от гръмотевиците на толкова

професионални и непрофесионални наблюдатели на нашата поезия... И ме изумява устойчивостта — силата, с която въпреки всичко се осъществява поетът. Наистина пи са „слепи децата на боговете“, или са „зрящи очите на душите им“ — не зная, но винаги са ме изумявали явленията Ботев, Яворов, Дебелянов, Далчев, Пейчев, Геров...

И на края — това е най-убийствената, най-нездравословната работа! Най-безнадеждно непрекъснатата работа, която ерозира тялото — очите, ръцете, сърцето... Но какво е тялото пред възможността да бъдат съчетани няколко най-различни и често пъти враждебни помежду си думи, да бъдат измъкнати от хаоса те и да бъдат венчани, както Ромео и Жулиета в параклиса пред олтара на отец Лоренцо.

Но да! Какво е жалкото тяло пред точното и красиво-атлетическо словосъчетание:

*Когато ти решиш да си заминеш,
недей си взема сбогом нито с мен,
нито с морето!
Иди си, без да се сбогуваш!*

О, работа, в която животът на поета прилича на самоубийство, но не е самоубийство, а едно непрекъснато изумление от човека и живота във всичките му превъплъщения!

Поетът умира от изумление!

Аз не говоря за имитаторите в областта на словосъчетанията, колкото и свършени да са те. (О, колко тънка, едва забележима, но съдбовна е тая граница между имитацията и истинското... Неописуемото.) Не за тия, които насилват думите (а те са толкова безпомощни и невинни), които извиват техните китки и юношески глезени и ги захвърлят в моргата — по мрамора на жалките си книги, изпълнени с агонията на насилените, оскърбени средства!

Говоря за поетите! За хората — изстрадали любовта си към живота, осъзнали — изкупили отговорността си пред средствата! За малкото, които са над инфантилната имитация на възторга и ентузиазма — истинските възторжени ентузиасты... За които правенето на поезия не е средство, а съдба! Съдба, в която една нация осъзнава стойността си... Говоря за Иван Пейчев!

Иван Пейчев отдавна преодоля популярното за поезията ни през 50-те години „непосредствено отреагиране на събитията“, в което прекрасните намерения ни трогваха въпреки печалните резултати. Инстинктът му подсказа, че голямото, вдъхновено стихотворение е само по себе си едно голямо събитие, не по-малко материално и въздействащо от едно Кремиковци, от една напоителна система, от една реколта... Инстинктът ли? Преди всичко опитът. Димитровградските стихотворения... Там той изстрада цялото тъй наречено „реализиране на темата строителство“, предварителните конструкции, обезкървените резултати, отчаянието... Но въпреки това от тия стихотворения се излъчва такова обаяние — трогателно и лъчезарно, — не по-малко светло от детското присъствие в грозните, но тъй скъпи за сърцето димитровградски блокове.

В паузата, продължила няколко години, той си наложи спасителното мълчание на оздравяващите — пие вино, влюбва се в жени и пред очите им осъществява верността си към единствената, пътува с приятели с влакове към морето... Усмивва се, а може би му е било смъртно трудно. Сигурно е имало месеци на отчаяние, но той не е от расата на поетите, които развяват спалните си пижами из страниците на литературни списания... Той осъществява живота си с едно почти декоративно достойнство! Тогава може би са прозвучали първите реплики на неговите пиеси — другата му способност да материализира думите, — но сега няма да говоря за това.

Аз ще говоря за мълчанието! За златните гвоздеи в устните на поета! За това огромно, достойно, невероятно съсредоточаване, наречено мълчание! За едно мълчание, което носеше всички белези на религия и въпреки това — бе преодоляно. За преодоляното мълчание, из което избиха златните кълнове на последните му стихотворения! И за онова тъй рядко явление в поезията на всички народи — опита му да разбие мита за себе си! Тука е неговото величие — рискът, страхът (и с основание) от една безпределна самота. Защото ние не обичаме да разбиват представите ни за някого. И жестоко си отмъщаваме. В това е голямата катастрофа на повечето поети. Но Иван Пейчев пое риска (той не ни казва какво му е струвало това) и разбива легендата за себе си! Предпочете да остане верен на сегашното си общество, на сегашната си душа, отколкото на представата ни за него... Последните му стихотворения са доказателство за това. Между тях има стихове,

които той обича, и такива — които не обича. За първи път — никаква преграда между него и думите... Лице с лице! Едно изключително доверие от двете страни — 80 стихотворения, половината от които са на равнището на най-хубавото в съвременната европейска поезия! Свободни, мощни, нежни стихове — една целенасочена и експресивна материя, положена върху остриетата на няколко скръбни синкопа...

*И все пак ти не съществуваши, смърт!
Ти, жалък ритуал на моето познание!*

Кратки стихотворения, осъществени с оная свобода, която окриля отношенията между най-близките любими хора.

*Подарявам ти голямото свое море!
Подарявам ти реката, която обичам!
Подарих ти всичко, което нямам
— защо си с друг?*

*Мога ли с беззащитните свои ръце
да извая — от дъжд нежността си и тебе?*

Стихотворения, в които той достига до дъното на самотата си и с това я отрича... Той преминава през всичките ѝ кръгове, за да се срещне с нас... И той се среща с нас и ни засвидетелствува изстраданото си доверие. Ние можем да харесваме и да не харесваме неговите стихотворения, но ние не можем да не почувствуваме достоверността им, мястото им в пространството. И в това е стойността на голямата поезия! Особено сега — когато клакьорите отново заработиха с розовите си длани и се развихря тая некрофилистична оргия над гробовете на знайни и незнайни герои...

Аз ще говоря за Иван Пейчев! За истинската поезия! За поведението на поета...

В тоя смисъл неговият живот за мен е урок по морал!
И аз съм му благодарен!

1967 г.

Христо Фотев

МОМИЧЕТА...

*Момичета
ще си тръгват винаги,
а другите ще се държат
презрително
дълбоко убедени,
че парите
са някъде далеч от
нас.
Дълбоко убедени,
че парите са в някакво
астрономично
разстояние,
между различните момичета.
Аз много съжалявам,
дори безкрайно
съжалявам
за малкото недоразумение
наречено пари.
Човек намира
винаги такива
когато трябва
да плати
едно излишно бягство,
едно излишно,
непредизвикано
презрение,
един далечен ден,
случайно
озарен
от твоя поглед.*

НИЙ СИ ОТИВАМЕ....

*Ний си отиваме.
Ний си отиваме.
Ний си отиваме.
Защото може би
не можем да застанем
лице срещу лице,
очи срещу очи,
не можем да застанем
море срещу море,
има ли смисъл да не си
отиваме.
От твоята любов
остана само крачка.
Не ми остана
нищо.
Нима бе нищо
нашата среща,
нима бе нищо
дългия ти поглед,
нима бе нищо
нашата раздяла
и нашата любов.*

АХ, ИДВАХА ГОЛЕМИТЕ...

*Ах, идваха големите
и сините коне.
Ах, идваха големите
и черните коне,
окъпани
и вечно замечтани
и как сушиха
своите чела
в нашите обятия.
Ще се завърнат ли
големите
и сините коне —
ще се завърнат ли
големите
и черните коне,
ще се завърнат ли
при нас, които вечно
ги очакваме,
но без да подозираме
копитата им
подивели от
подхлъзване
и гривите им
плъзгаво солени,
и гривите им —
смъртоносни примки,
като смъртта,
която пада
над цялата земя
и над морето,
и над нас.*

ТИ БЕШЕ ТВЪРДЕ...

на Иван Башев

Ти беше твърде
млад,
за да умреш.
И все пак
тръгваше
и заедно със теб
вървеше пролетната,
вървеше есенната
смърт.
А ти беше толкова
безкрайно млад.
Не се събираха
в сърцето ти
ни пролетната,
нито лятната,
ни есенната
смърт.
В една случайна
привечер
в която нямаше
ни пролет,
нито лято,
нито есен
ти падна толкова
красив,

*завинаги оставил
на света
една случайна
привечер
в която
липсва смърт.*

ОТИВАХА СИ...

*Отиваха си
сините
прозорци
и ти си тръгваше
със тях.
И нямаше
прозорци,
ни раздяла,
защото теб те
нямаше, любима,
защото нямаше любов.
И нека
сините
прозорци си отиват
и нека
улицы звучат
под моите,
под дебнещите
стъпки.
Ще си отидат
сините
прозорци,
ще си отиде
нашата любов.*

ВИЙ ЩЕ ТЪГУВАТЕ...

*Вий ще тъгувате
понякога за мен.
Вий няма да намерите
такъв глупак
обикнал заедно
със пошлостта ви
притихналия
под снега
Калофер.
Вий ще тъгувате
понякога
и никога за мене,
за оня сенчест
бряг
и за реката,
която никога
не се завръща.
Вий ще тъгувате
дори
за моето незнание,
че вече във Калофер
няма мрак
и той не
слиза вече от
Балкана,
не пада върху
всички пътища забравени,
не пада
върху вашите
ръце.*

ИЗГРЯВАЛО Е...

*Изгрявало е
ясното голямо слънце,
а те мечтаели
за свободата.
Вървяло е голямото
небе,
а те мечтаели
за свободата.
И дъжд и стръмен
вятър са вървели
и мокър сняг
е падал.
върху тях,
а те мечтаели
за свободата.
О, как съм им
завиждал,
че са тръгвали
със недостатъчно
патрони
и със пушки
горчиви от ръжда.
И, как съм им завиждал
за мечтата,
за тяхното величие
и гибел,
а най-вече за тяхното
незнание,
че който е постигнал
свободата
не вижда ясното*

голямо слънце
и дъжд и стръмен вятър
и мокър сняг
не падат върху него,
а само
безпощадността
и безпощадното
безсъние прииждат

УМИРА НАЙ-ПОСЛЕДНОТО...

*Умира най-последното
море.
Умира, за да не се
срещнем никога.
Ний никога
по неговия бряг
не ще преминем
смъртно замечтани
защото със последното
море
умира
срещата,
която би била
осъществена
без умората,
без смъртта
на най
последното море.*

ТОГАВА СЕ ЗАВРЪЩАТ...

*Тогава се завръщат
дъждовете
и не можем
с нищо
да премахнем
досадния им шум
и ти не можеш
да намериш думи
да обясниш
на всички дъждове,
които обезателно
се връщат,
как са досадни
нощите
безсънни
и колко пречат
да достигнем
понякога, разбира се,
дъжда
във своите
уморени длани.*

АЗ СТРАХЛИВО...

*Аз страховиво
влизам
във дома,
в бавната самотна
стая
влизам.
Аз страховивия
самотник
влизам
в твойта самота.
О, на сън аз тръгвам
под небето,
без небето в себе си
аз тръгвам
да целуна
твоята ръка,
да целуна
твоео безмълвие,
майко, милосърдна
и сама.*

АЗ ПРИ ТЕБЕ СЕ ВРЪЩАМ...

*Аз при тебе се връщам
от никъде,
без сърце,
без сълзи,
без палто.
при никоя
моя вярна
безлична любов
и когато дъждът
във очите ми
означава сълзи,
а когато снегът
върху мен
е просто палто
ти не вярвай,
че аз се завръщам
при тебе от никъде,
моя вярна
безлична любов.
Ти не вярвай, че аз се
завръщам
от своето безличие,
моя любов.*

ОСТАВА ТИ БЕЛИЯ ПЛАЖ...

*Остава ти белия плаж.
Остава ти
само морето,
мандаринени
сгърчени
сухи кори ти остават.
Мандарине, ти
не идвай на плажа,
остава ти
само смъртта
с далечна любов
и безсмислие.
Не слизай на плажа
използван от други,
Мандарине,
със счупен фенер.*

В ОЧИТЕ ТИ НАХЛУВАТ...

*В очите ти нахлуват
сълзи и страх.
В очите ти
нахлуват вече
умора и безсъние.
Кого интересуват
твоите очи
отдавна ослепели
от сълзи и страх.
Отдавна ослепели
от безсъние.
Греби галерен роб,
греби и съзерцавай
страх и сълзи,
безсъние
и мрак.*

НОЩТА УМИРАШЕ...

*Нощта умираше
разпъната в гората
помежду
клоните,
разпъната
всред клоните
отрупани
от лед и от разпятие.
Нощта умираше
във лед и във разпятие.
Осигурила тъжните
трамваи,
осигурила нашето
пътуване.*

ЖЕСТОКА ЕСЕН...

*Жестока есен,
ти защо се връщаш
в жестоките ми
дни.
Не искам
светлината ти
разсеяна.
Не искам светлина
осигуряваща смъртта.
Жестока есен
с падащи листа,
с банално падащи
листа,
с банален дъжд,
със птици
отдавна извървяни,
жестока есен
ти защо се връщаш.
Не ще намериш
никой освен мен.*

ЛЮБОВТА НИ НЕ БЕШЕ...

*Любовта ни не беше
любов.
Любовта ни, тя беше
раздяла.
Ние просто си тръгнахме,
имаше два пътя.
Ние просто си тръгнахме
и това беше просто
раздяла.
Двата пътя, в които
ние си тръгнахме.
Нямаше нито сълзи,
нямаше даже тъга.
Ние просто се срещнахме
и любовта ни
не беше любов,
любовта ни, тя беше
раздяла.
Любовта ни бе среща —
единствена среща
с два пътя,
единия водеше много далече.*

САМА СИ НАМЕРИЛА...

Сама си намерила
тъмния път
и сама си вървяла по него.
Под хайдушки дървета
високи и стръмни си
тръгнала
в най-тъмния път
невървян.
Ти си светила
с менци и гривни
и с ясни очи.
Сама си научила
как в хайдушкия
кладенец
свети бавно небето,
светят менците,
дето капка вода не
проливат.
Светят ясните
жадни очи
дето капка сълза
не проливат.
Светят гривните
и косите ти
сплетени светят
и няма завръщане
от хайдушкия кладенец.
Смелите
и красивите
няма да се завърнат.

ПРОЗОРЦИТЕ НЕ СА ДАЛЕЧНИ...

*Прозорците не са далечни
улици,
в които пеят и тъгуват
трагични гайди и хармоники,
и гласове трагични,
очакващи да се осъществят
във часовете късни на
нощта,
във часовете късни
на живота.*

*Във часовете на прозорците,
които са и улици и гайди,
кавали и жестоки
гласове
и блясъка на брадва.
Прозореца не е далечна
улица,
прозореца е само
светлина
и до известна степен
улица
или началото на улица.*

В ДРУГАТА УТРИН...

*В другата утрин
ний ще се срещнем
в другата утрин.
В другата утрин
може би ще се обичаме.
Представи си, че другата
утрин я няма.
Ние просто ще сътворим
другата утрин
във която се срещаме,
другата утрин,
в която има любов.*

НАЙ-БЕЗПОЩАДНАТА ЗОРА...

*Най-безпощадната зора
ще бъде в стъпките
ни черни.
Най-безпощадната зора
ще ороси тревата
стъпкана.
Най-безпощадните
ще бъдат от смъртта
докоснати
с една червена светлина,
с едно червено очертание
по-безпощадно
от зората,
по-безпощадно от
самите нас,
най-безпощадните.
И ще остане
само смърт
и бегълци,
и ще остане само
смърт
и бегълците ще останат.*

ЗЕЛЕНАТА ВРАТА...

*Зелената врата
не се разтваря
и хората зелени
не излизат във есенния ден.
Навярно те са малко
простудени.
Навярно те не се нуждаят
от общуване
зелените
в зелените порти
хора.
Аз никак не разбирам,
но не обичам
тоя свят,
аз впрочем го разбирам,
да се умира
без да си обичал
и без непоносимо да
си мразил
ограничения
свой свят.
Зелената врата
се отваря
понякога.*

И ВИНАГИ СЪМ ДЛЪЖЕН...

*И винаги съм длъжен
да умра
и винаги съм длъжен
да се срещна с безмилостни
и тъпи изстрели.
Един глупак
е вечно задължен
спрямо смъртта.
Един глупак
е вечно задължен
да възприеме
свойта смърт
или любов,
която го пресреща
с дъждовна
есенна река,
отвлякла всичко
даже бродовете си.
Един глупак
е длъжен
да те търси
и възприел
смъртта
да те намери.*

НИЙ ПРОСТО ЩЕ СЕ...

*Ний просто ще се
съгласяваме
със мнението на простака.
В далечната река
сме длъжни
да бъдем с мнението
на ужасния
неповторим простак.
И няма да се спре
реката
и да умре
със замълчалия,
непостижим,
невиден никога,
невиден извор.
Невиден никога
от хората,
недостигнали
морето
и определящи
посоката
на всичките реки,
посоката
на всичките морета,
и техния
огромен стон
и нашето завръщане
от извори
пресъхнали
и от реки,
които стават нищо*

*и от морета,
винаги опровергаващи
завръщането,
мрака,
любовта.*

НИЙ ДОСТИГНАХМЕ...

*Ний достигнахме
в своя бяг безнадежден
морето
и сега се разделяме,
тъжен е морския бряг.
Ний сега, тъжна моя,
напускаме тъжния,
морския бряг
и не ще никога вече
да докоснем морето
и не ще никога вече
да достигнем брега.
Аз тъгувам
за твоите
далечни очи.
Аз тъгувам за теб,
тъжна моя.
Но не ще да докоснем
морето
и брегът очертан
от раздялата
няма никога вече
да стигнем.*

НИЙ ГОДИНИ ВЪРВИМ...

*Ний години вървим
към жестоките,
сините улици
определящи
всеки поглед
и всяко движение,
определящи нашия
път към морето.
Ний години вървим
пренебрегвайки
сините улици
пренебрегвайки
тяхната вечна
посока — морето.
Ний искахме с теб
да избягаме
синия бряг на
морето,
синия бряг на
раздялата.*

В ОБРАТНАТА ПОСОКА...

*В обратната посока
ти не тръгвай.
Цинизъм е обратната посока,
цинизъм ще са устните,
които
ще срещнеш
в обратната посока.
Цинизъм ще са всички
дъждове,
които ще ваят
върху косите ти.
Цинизъм ще съм аз.
Не искам
да се случва
всичко туй със теб.
О, нека бъдат
твоите морета
и твоите дъждове
и клони,
о, нека бъда дори и аз
такъв
каквато си ме виждала
красив и
нежен.
Не тръгвай
с обратните си стъпки —
те няма
да те доведат
до никъде.*

ТИ ЩЕ ОТИДЕШ...

*Ти ще отидеш
и след теб
ще има сребърни,
големи риби.
Ти просто
ще отидеш
и сребърните
риби
ще изчезнат.
Осъдена си на изчезване
Осъдена си
никога да не
се върнеш.
И аз не ти се
сърдя,
не скърбя
за туй,
че ти не ще се върнеш,
за думите
които значат
никога.*

ЩЕ МИНАВАТ...

Ще минават
дърветата
под мръсния
дъжд
и под тях
ще се срещаме
някога,
твоята ръка
ще е чиста,
ще вървят под
големия
мръсния дъжд,
големите
мръсни дървета,
само ръката ти,
само твоята
ръка
ще е чиста
и всичко
ще стане
една неподвижност —
без дъжд,
без дървета,
без мен
и без твоята
чиста ръка —
означаваща
мръсен дъжд,
мръсни дървета
и мене,
докоснал

ръката ти.

ТИ УТРЕ ЩЕ СИ ДРУГ...

*Ти утре ще си друг
и друго ще е
нежното момиче
с което си
разсъмвал.
Как утре ще си друг
ужасен,
отвратителен
и главно
много сам,
без нежното момиче
с което си разсъмвал.
Как гнусно
ще ловиш
по всички заведения
коняка, рома, виното
и най-напоследък
мрака
напомнящ ти
самотността
с която си
разсъмвал.*

ОТИВАХА СИ...

*Отиваха си
с тебе ветровете
и ти си тръгваше
по-бавно
от тях
и по-спокойна беше.
Нали е срамно
да говоря
за пясъка,
за тая дълга нощ,
за ветровете
тръгнали след
тебе.
Несъществуващия
пясък,
несъществуващите
ветрове,
несъществуващата нощ
с един таван
измислен
и несъществуващ никога.*

ОТИВАШ СИ ВИНАГИ...

*Отиваш си винаги
неудобно е вече да питам
защо си отиваш.
Неудобно е вече да знам
защо винаги си отиваш.
В моя свят ли
няма място
за теб.
В моя свят ли
измислен
няма място за никого.
Би могла да си
тръгнеш
и няма
големите пътища
да се спрат
и няма жестокия
есенен дъжд
да се спре и те чака
и няма и аз да се спра.
Отиваш си винаги
неудобно е вече да питам —
защо се завръщаш.*

ТИ НЯМАШ ОСНОВАНИЕ...

*Ти нямаш основание
да бъдеш сам
Шумят дърветата.
Шумят ветровете.
Шуми и чашата коняк
и ти шумиш,
доколкото допуска
самотата ти.
Но нямаш основание,
да бъдеш сам
ти нямаш основание.
Самотата е признак
на известна гордост.
Признак на известна горда
смърт.
Ни ноктите лакирани,
ни плажовете замърсени
ни чашите с коняк
не дават основание
за гибелта
наречена самотност.*

ВЕЧЕ МИНА ДЪЖДА...

*Вече мина дъжда,
ти не ще се завърнеш.
Валят капки от
Дъжд,
преваляват
листа и чадъри,
ослепял
аз те търся.
Вече мина дъжда,
ти не ще се завърнеш.
Ти не ще се завърнеш
защото те няма
в света
на листата,
в света на чадърите,
в света
на жестоката
моя измислица.
Измислена моя,
върни се!*

НЯМАШЕ ВЕТРОВЕ...

*Нямаше ветрове,
нямаше нищо.
Под случайни звезди
неслучайно се
срещнахме с тебе.
Нямаше ветрове,
нямаше нищо.
Ние просто
отплувахме
под звездите.
Не тъгувай, че няма
звезди
във края на пътя.
Не тъгувай —
единствена моя,
всички пътища
свършват
и няма звезди.*

НЕ СТРАХЪТ...

*Не страхът
определяше
твоего поведение.
Страхът никога
не е бил между нас.
Безпощадните залези
безпощадно угасваха
в твоите очи
и не от страх
ти не си идвала
с мене до края.
Само досадата
наречена край
е била причина
да не дойдеш
със мене до края
на всяко държание,
на всяка самотност,
на всяко безумно небе.*

ВСИЧКО СИ ЗАПОМНИЛА...

*Всичко си запомнила —
горчивите устни
думите,
пръстите
и невероятното мое
държане.
Не запомни
че ние пътувахме
към далечните
мои острови.
Не запомни —
аз трябваше
много да пазя
раменете ти нежни
от пясъка
остър.
Ти не разбираше,
че нямаше нито
пасажи
нямаше бризи
в далечността,
назовавана близост*

ОТЛИТАТ ПТИЦИТЕ...

*Отлитат птиците
денят отлита.
Простора
отзовава
светлината.
С какво да се завърна
към теб,
когато няма
светлина
и думи,
а има само
отзована светлина.
Върнете се
с крила на прилепи
и хеликоптери
с палитрата на
моего безсъние,
изобразяващи безкрайно
безкрайната ми
смърт.*

ВИЖДАМ ВЯТЪРА...

*Виждам вятъра
как събужда
небето
и птиците.
Вятърът,
развълнувал морето,
деля посока
на рибите.
Вятърът
виждам.
Вятърът
в твоите коси
в удължените
глезени,
в синята ти
пола,
в непохватните
пръсти.
Вятърът
във един замърсен
от тъга
и от вятър
прозорец.*

РАЗДЯЛАТА...

Раздялата
дори и между
хората
е неприлична.
Да не се разделяме.
Нека живеем със
голямата и шумна
тишина
на заседанията.
Да заплануваме
асансьорите,
единственото средство
към небето.
Искаш ли
нещо друго,
искаш ли да
вървим,
да живеем
по жестоките
чуждите плажове
на раздялата,
край безпощадното
и чуждо море.
Да живеем отново
щастливи.
По-добре
да не искаш
от никого нищо
по-добре
да не искаш
нищо от мен.

УГАСВАТ ЧАШИТЕ...

*Угасват чашите,
гласът угасва,
усмивката угасва,
тромпетната истерия
гаси последните
минути.
Имаш право на скръб,
единствено
право,
неоспорвано право на
скръб.
Не бъди груб.
Позволи на другите
да те съжаляват
без никаква насмешка
им позволи.
Ти знаеш, по-бързо угасват
чашите,
гласът угасва,
усмивката угасва
намеси ли се топлото
приятно съжаление.
Позволи
без никаква насмешка
да бъдеш съжалявай,
да те обгърнат
със приятно съжаление.*

МОРЕТАТА ОТКРИВАНИ...

*Моретата откривани
от тебе,
откриваните острови
и заливи
със палми,
с папагали
и жени
с опияняващ цвят на канела
сега изпитват
милосърдие
от дъното
на твоето нещастие.
От дъното на твоето
нещастие
морета,
острови
и заливи те викат.
Откраднати жестоки
папагали,
които ти си
скрил във джобовете си
издават твоята
лъжа.
Ти никога
не си откривал
нищо.
Откритията
свършваха
с ракията,
със виното,
със твоите приятели.*

*Не трябва да скърбиш,
че те изчезват
със своите открития
в часът, във който
се затварят
кръчмите.*

ЩЕ ЗАСПИШ В ГОЛЯМАТА...

*Ще заспиш в голямата
дългата нощ,
ще заспиш
и в очите ти няма
да има нито сън,
нито вятър —
само смърт
смърт ще
чувстват
очите ти,
само смърт
озарила
студени ливади
и хребети.*

ВЪВ РАВНАТА...

*Във равната
нощ,
на равното черно
поле ще те срещна
и ще тръгнем
без път.
Векове чужденците
пътуват така.
Във равната нощ,
в равнината,
безропотно черна
ще се срещнем
за пръв
и за последен път
ще се срещнем
и ще тръгнем на път,
както винаги
чужденците
са тръгвали.*

И ЗА КАКВО СА...

*И за какво са
твоите дълги дни
в които няма нищо
освен гибел.
Кому са нужни
твоите безсъния
изпълнени със смърт
и помрачение.
А твоето пробуждане,
разстреляно
от някакви мотоциклети,
от коли,
задъхани към своите
канцеларии.
Кому е нужно
всичко туй,
започващо със всеки
Ден,
завършващо със
всеки ден,
дори когато
вън вали дъжда
и никога не представлява
трудност
отварянето на прозореца
веднъж за винаги.*

ОСТАВА ДА МЪЛЧИМ...

*Остава да мълчим,
нека говорят
високите мачти
и рейте,
нека говори
далечния кей
недостигнат,
обичан
и мразен.
Нека всичко говори,
само ти замълчи,
не ми казвай
обичам,
тъгувам,
мразя.
Остави да
мълчим,
за да видим
море
означаващо
всичко, което би казала.*

ДОБРЕ Е ДА ИЗЧЕЗНЕШ...

*Добре е да изчезнеш
и твоето съществуване
да се превърне
в пръст
или трева.
Добре е никой
да не помни
твойто име
и никой никога
да не скърби
за теб.
Това е може би
единственото
малко утешение
за хората
погубили света си,
за хората погубили
тъй малкото си
утешение
да бъдат живи
и да мразят
другите*

НЕ ИСКАМ ДА СЕ ВРЪЩАМ...

*Не искам да се връщам
във Калофер,
не искам
да съм там,
където някога съм
бил със тебе
Косите ми
не ще да потъмнеят
под твоите
изморени тъжни пръсти,
а устните им
няма да са ласкави
и нежни.
Единственото ми
желание
е оня дълъг безразличен
път
покрай морето,
от който никой
никога
не се завръща.*

ЕДИНСТВЕНО НЕБЕТО...

*Единствено небето
ще тъгува,
голямото предесенно
небе,
когато ние слезем
до морето
пресичащи и улици
и хора
принадлежащи само
на предметите
докарани от някъде
с усилие
и все така обсебили
града.
Ти не скърби.
Аз ще намеря мръсната
ракия,
защото за такива като
нас
остава смърт
ракия и море
и свобода
недоживяна от мнозина.*

ОСТАНА НИ МОРЕТО...

*Остана ни морето
и смъртта,
но ти единствена
не се завръщай
във денят
спокойно озарил
последната ни среща,
не се завръщай,
остани
далече
от смъртта
и от морето.
Запази единствена
единствения спомен
съществуващ
без твоето присъствие.
Пази живота,
обединяващ всичко —
и морето
и неговата
смърт,
обединяващ
даже мен и теб.*

РАЗДЯЛАТА...

*Раздялата
ни отминаваше.
Ний бяхме невъзможни
за раздялата,
отминала
и теб и мен.
Отминала
безкрайната ни
близост.
Аз няма да скърбя
за страшното
пренебрежение.
Аз няма да скърбя
за близостта ни.
Скърбя за нас,
останали
завинаги сами
и вечно
пренебрегнати.*

ДЪЖДОВНАТА ЕСЕННА НОЩ...

*Дъждовната есенна нощ
слиза бавно по стръмния хребет
и не зная, не зная защо
тази нощ ми напомня за тебе.
Аз не зная защо съм
тъй сам.
Аз не зная защо си
припомням за тебе,
но в дъждовната
есен сега
ти си дъжд и надежда
и ромон.*

ЗАВРЪЩАНЕТО...

*Завръщането
няма разписания.
Завръщането ни
през дъжд и люляк
няма разписания.
Спомни си малките
обуща под дъжда.
О, тоя кален, стръмен дъжд
и нежните ти
устни
озарени
от калния и черен дъжд,
от нашето мълчание.
Ти не скърби,
че нашата раздяла
бе разстоянието
съкрушавано
от поривът на
тежките платна,
от небесата паднали
над нас,
от безкрайността
на всичко,
което ний смятахме
раздяла.*

ПРОСТИ МИ...

*Прости ми.
Предполагам
на всички езици
прости ми
означава
прости ми.
Прости ми
аз не изпълних
своите обещания.
Не ти подарих
целия свят,
той бе недостоеен
за тебе.
Не ти подарих
самотната
бегла следа
в тревата
по стария път изоставен.
Не ти подарих
самотния град,
завладян
от самотност
и варвари.
За разбитото мое
сърце
нека никога
не говорим.
На всички езици
това означава
прости ми.*

ЧОВЕКА СИ ОТИВА...

Човека си отива
постепенно,
а ние винаги
и вечно го изпращаме
с усмивки изгорени
от цигари,
с ръце безкрайно
уморени от сбогуване
и със очи, които вечно
са изпращали
отиващия си.
О, постепенно
отиващия си човек.
Кому е нужна
постепенността
на хората
или на нас,
за да си вземем
сбогом
с толкова безразличие,
със оня който си отива
постепенно,
съпроводен
с усмивки изгорени
от цигари,
с ръце
безкрайно уморени
от сбогуване
със безразличие
което няма място
във живота ни.

КАЖИ МИ...

*Кажми ми
как да благодаря
за улиците
строги и мечтателни
и за дърветата
с големи
черни
сенки
определящи
последната ни
вечер.
Бих казал
нощ,
бих казал
най-последната ни
нощ.
Аз бих крещял —
последната ни
нощ
с огромни
черни сенки.*

ЧОВЕКЪТ ВЪРХУ ПЛИКА...

*Човекът върху плика
си отиде.
Прогониха го щемпелите,
марките
и той пътува
само със заличеното
от щемпели
и марки
свое име.
Не вярвам
и не мога
да повярвам,
че раздавачите
и всички нежни
хора
са били съучастници
в убийството
на оня, който
си отиде
и от пликът
и от думите
„Очаквай ме
аз ще се върна“*

НИЙ ЩЕ ТРЪГНЕМ...

На Ана

*Ний ще тръгнем
със тебе
далече,
далече,
но не във вечността,
забранено е,
хубава моя.
Ний ще тръгнем
в позволения свят,
в позволените
разстояния
ще вървим
далече,
далече
и възможно е
нашата близост да ни
доведе
на брега, в който
свършват всички
надежди
и започва
морето.*

ПРОСТИ МИ...

*Прости ми,
ний не осъществихме
нито един-единствен миг,
нито един-единствен
ден
от младостта ни.
Остана споменът,
единствения,
едничкия,
горчив като смъртта,
единствен спомен.*

НИКАКЪВ ПЪТ...

*Никакъв път
определян от релси,
от гари задъхани,
никакво ясно небе,
бързо небе
определящо ясните
бързи криле
не ще ни възвърнат
морето.
Само конете,
превърнати в смърт
ще достигнат,
ще върнат морето ни,
непостижимото
наше море.
Ти не бързай,
ти недей с едно
нетърпение
да изнервяш конете.
Помни, те са превърнати
в смърт.
Само тяхната
равномерност безлична
би ни върнала
непостижимото
наше море.*

НИЙ ЩЕ СЕ ВЪРНЕМ ПОД ДЪЖДА...

*Ний ще се върнем под дъжда
лъжлив,
под капките жестоко замърсени,
под капките, които просто мият
студените и мръсни небеса.
Това не е във никой случай
задължение.
Чистите дъждовни капки
идват
да ни припомнят
колко са нечисти
очите ни и устните
и нашите ръце
с които не докосваме
ни себе си,
нито ръцете си,
нито очите си,
отдавна ослепели.
Всъщност най-малко ний
докосваме очите си,
отдавна ослепели
не от дъжд
жестоко замърсен,
жестоко бавен дъжд.
Ний просто нямаме очи,
не се нуждаем от очи
доказващи една непостижима
близост
и далечност.*

НЕ ИСКАМ ДА СЕ ВРЪЩАМ...

*Не искам да се връщам
пак при тебе.*

*Не искам всяка улица
да бъде
сянка на улици.*

*Не искам да се връщам
пак при тебе.*

*Не искам
всеки ъгъл да е сянка
от думите им,
сянката на думи
нестигащи до тебе.*

*Аз нямам сили
да превърна сенките
в една мечтателна
действителност.*

*Аз вече нямам сили
да изтръгна от сянката
съзвездията, нашите
съзвездия
и улиците ти
неразрешими
и ъглите,
и думите,
превърнати във сянка
от твоето решение
да бъдеш сянка,
непостижима,
безпощадна сянка.*

ТИ ЗА ВИСОКИТЕ...

*Ти за високите
дървета не скърби,
ти за високите
звезди
недей тъгува.
Бъди жестоко
снизходителна,
прости ми
високите дървета
и звездите,
които бяха с нас,
които ни съпътстваха
с едно безкрайно
равнодушие.*

СЪС ВСИЧКО ВЕЧЕ СЪМ...

*Със всичко вече съм
се съгласил,
животът ми е някакво
постановление,
какво, че пада златен
лист над мене,
какво, че в позлатения
простор на есента
умира нейното безшумно
злато
и птиците
оставят своите сенки.
Аз вече съм се примирил
със всичко.
Аз вече съм забравил вече всичко,
в света ми липсва
злато на листа,
в света ми липсва
златния простор,
в света ми липсват
облаците бавни,
пронизани от птиците
крила,
пронизани от моя
тъжен поглед,
пронизани от моето
съгласие.*

И НЯМА ДА СЕ ВЪРНЕ...

*И няма да се върне
тишината,
огромната и мъртва
тишина
и няма никого
да обвинявам,
ще бъда само нежен
и добър,
ще бъда само сам,
ще те обичам
със моята безмилостна
любов.
Ти само не забравяй
тишината
осъдила
и мен и теб,
осъдила
човешкото ни щастие,
ти просто си
спомни за младостта ми.
Ти просто
забрави,
че аз не съм
могъл
да бъда само
един загубен спомен.*

Издание:

Иван Пейчев. Уморени думи. Стихотворения

ИК „Прозорец“, София, 1993

Книгата е издадена с конкурс на Националния център за книгата.

Съставител: Роман Томов

Оформление и корица: Атанас Василев

Библиотечно оформление: Буян Филчев

Коректор: Валери Калонкин

Печат: ДФ „Ц. Церковски“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.